

HOPOOGSTFEEST

Wijbosch/Schijndel

DE ODE AAN DE HUMULUS LUPULUS

Er is weer hoop op hop in het Wijbosch Broek
waar hopman Martien mest en dieft en plukt,
't Vurste Puthorstje heet zijn werkveld.
Staken tillen bellen naar de lucht.

Hop, hop, schiet op! was Schijndels bede
in een ver verleden toen Sint Rochus nog
de pest te lijf ging, met zijn zegen ook de
streken van de hopduvel te weren zocht.

Nu stuurt een lieve heer zijn beestjes eropaf
want kwetsbaar blijven ranken van een plant
die almaar met de zon mee naar de hemel wil
maar naast de rode spin veel last heeft van luis.

Als in de herfst de oogst gevierd wordt
- hopfalderie, hopfaldera – kun je zelf
als rankt tot boven in een hemelhoge staak,
wie trekt er aan de bel, wie duvelt naar omlaag?

O, Schijndelnaar, behoud de vrucht waarnaar
je bent vernoemd want ze verlicht het ongemak
van lijf en geest, en mocht je naar het leven
dorsten, grijp dan naar hop, Servattumus!

Victor Vroomkoning 2009

Van hopbel tot hopzak in historisch perspectief

Denkend aan hop gaan we ver terug in de historie van ons land
In de oude bodemlagen lagen al restanten van wilde hop diep onder het zand
Geleerde monniken in Karel de Grote's tijd brachten de hop in cultuur
Op hopvelden en in kruidentuinen bloeide de hop puur
Eerst voor medicinale doeleinden later als ingrediënt voor lekker bier
En zo kennen we de humulus lupulus al eeuwen hier.

Vanaf de Nonnenbossche hoeven gingen al ruim 2000 hopstaken naar de Bossche Clarissen
Zoals in 1303 in hun pachtcontract was vastgelegd dat kon niet missen
Een levendige hophandel kwam binnen Schijndel al heel vroeg van de grond
Een aantrekkelijke bijverdienste die de bevolking hier wel aanstond
Schijndelnaren vervoerden de hopbellen met hun hopkarren over grote afstand
En deden door het hele land via de middeleeuwse zandbanen hun producten van de hand.

Maar de handel was niet altijd zonder gevaar
Vele hopkooplieden werden dat binnen de Meierij maar al te vaak gewaar
Vooral in de perioden dat militair gespuis hier opereerde
Dat menig hopkar, hopzak en zelfs de paarden arresteerde
Zogenaamd onder het mom dat men geen deugdelijke licentie had
Maar ondanks alles kreeg men de handel niet plat.

Eenvoudige hardwerkende dorpingen werden op die manier kaal geplukt
De Schijndelse hophlieden gingen er in het verleden zwaar onder gebukt
Niemand bleef echter bij de hopzakken neerzitten integendeel mag je wel zeggen
Ze hadden in de 17^e eeuw al meer dan 100.000 hopkuilen weten aan te leggen
Frauduleuze praktijken waren jammer genoeg schering en inslag
Wat de overheid niet zinde en de hopmeesters versterkten hun gezag.

Dat leidde in Schijndel tot venijnige protesten, ja zelfs tot een heuse oproer
Men trok gewapend ten strijde ...nieuwe maatregelen pikte geen enkele hopboer
De tijd brak aan van een onafhankelijke Hopwaag en strenge keuring van het gewas
Ondanks dat constateerde men nog steeds fraude in de handel te pas en te onpas
Van bovenaf werd een extra controlemethode ingevoerd via zgn. loodjes aan de hopzakken
Ondeugdelijke handel werd op die manier ingedamd en fraudeurs kon men pakken.

Langzamerhand verdween helaas de hopcultuur
Het exploiteren werd menigeen te duur
Het was geen lucratieve bijverdienste meer
En menig hopkoopman legde er het hophijltje bij neer
Totdat uiteindelijk alle hop uit Schijndel was verdreven
En men dat stukje historie niet meer kon beleven.

Maar.....gelukkig stonden enkele dorpsbewoners op
Met het nodige historisch besef in hun body en introduceerden opnieuw de hop
Weliswaar op zeer bescheiden schaal met slechts één hopveld
Maar hoe je het wendt of keert..... de Schijndelse hophistorie is in ere hersteld
Met dank aan Martien en Jo die op het Vurste Puthorstje trots kunnen zijn
Zo mag Schijndel anno 2011 weer uitzien naar het 7e hopoogstfestijn.